

**Chambre
des Représentants**

8 AVRIL 1952.

PROJET DE LOI

modifiant et complétant certaines dispositions des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi que j'ai l'honneur de soumettre à votre approbation a pour but de modifier en trois points les lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

Voici en quoi consistent ces modifications :

1° La loi du 14 août 1947 modifiant les lois organiques des enseignements supérieur et moyen stipule que les élèves qui se sont soumis aux expériences pédagogiques organisées dans certains établissements d'enseignement moyen du degré supérieur sur avis du Conseil de perfectionnement de l'enseignement moyen, seront admis aux examens académiques.

S'appuyant sur cette disposition, le Gouvernement, après avoir pris l'avis dudit Conseil, a créé, à titre expérimental, une section d'humanités latin-sciences dans certains établissements d'enseignement moyen du degré supérieur.

Les certificats des élèves qui ont suivi les cours de cette nouvelle section ont été soumis au jury d'homologation pour la première fois en 1950.

Il convient de prévoir le cas où, pour l'une ou l'autre raison, ledit jury se trouverait dans l'obligation de refuser un certificat constatant la fréquentation de cette section. L'élève dont le certificat est rejeté n'a d'autre ressource, pour être admis aux examens académiques, que de subir une épreuve préparatoire.

Or, il n'existe dans la législation actuelle aucune épreuve dont le programme réponde aux études faites dans la section latin-sciences.

**Kamer
der Volksvertegenwoordigers**

8 APRIL 1952.

WETSONTWERP

tot wijziging en aanvulling van zekere bepalingen der samengeordende wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het ontwerp van wet dat ik de eer heb U ter goedkeuring voor te leggen heeft tot doel drie wijzigingen te brengen aan de gecoördineerde wetten op het toekennen der academische graden en het programma der universitaire examens.

Ziehier waarin deze wijzigingen bestaan :

1° De wet van 14 Augustus 1947, houdende wijziging van de wetten tot regeling van het hoger en van het middelbaar onderwijs, bepaalt dat de leerlingen die zich onderworpen hebben aan de pédagogische proefnemingen die in zekere instellingen voor middelbaar onderwijs van de hogere graad worden gedaan, op advies van de Verbeteringsraad voor het middelbaar onderwijs tot de academische examens zullen toegelaten worden.

Steunende op deze bepaling, heeft de Regering, na het advies van genoemde Raad ingewonnen te hebben, bij wijze van proef, in sommige instellingen voor middelbaar onderwijs van de hogere graad een humaniora-afdeling Latijn-wetenschappen opgericht.

De getuigschriften van de leerlingen die de lessen van deze nieuwe afdeling gevolgd hebben, werden in 1950 voor de eerste maal aan de homologatiecommissie voorgelegd.

Het geval dient voorzien te worden waarin deze commissie zich, om de ene of andere reden, verplicht zou zien de homologatie te weigeren van een getuigschrift waaruit de inschrijving in deze afdeling zou blijken. Voor de leerling wiens getuigschrift niet kan gehomologeerd worden, is de enige uitweg zich te onderwerpen aan een voorbereidende proef om tot de academische examens toegelaten te worden.

In de huidige wetgeving bestaat er echter geen enkele proef waarvan het programma beantwoordt aan de studiën die in de afdeling Latijn-wetenschappen gevolgd worden.

L'article premier du présent projet de loi a pour objet de combler cette lacune.

2° En vertu de la législation sur la collation des grades académiques, seules les personnes qui sont en possession d'un titre légal d'agrégé de l'enseignement moyen du degré supérieur peuvent être nommées aux fonctions de professeur ou de préfet des études dans les établissements d'enseignement moyen officiel.

Celles qui détiennent un titre scientifique n'ont accès aux emplois précités qu'à la condition d'obtenir une dispense du diplôme légal.

Une loi du 15 mars 1950 a supprimé cette condition pour les porteurs des diplômes de licencié en sciences commerciales et d'agrégé de l'enseignement moyen du degré supérieur.

Mais elle a omis d'étendre ses dispositions aux licenciés en sciences économiques qui, dans certaines de nos universités, peuvent également devenir agrégés.

Le projet de loi répare cet oubli.

3° Le texte actuel des dispositions relatives au concours universitaire date de 1929. Il prévoit que des médailles en or, accompagnées de prix en argent ou en livres, peuvent être décernées chaque année par le Gouvernement, aux Belges auteurs des meilleurs mémoires en réponse aux questions mises au concours.

L'évolution intervenue depuis un demi-siècle dans les conditions, tant sociales qu'économiques des études universitaires, paraît devoir entraîner la suppression de l'octroi des médailles, la valeur proprement numismatique de celles-ci ne justifiant pas, d'autre part, leur maintien.

Par ailleurs, le Gouvernement continuera à veiller, par une adaptation raisonnable du prix en argent aux circonstances économiques, à maintenir toujours vivace l'attrait que constitue le concours universitaire pour les plus méritants des étudiants et jeunes diplômés de nos universités.

C'est également dans l'esprit d'adapter le texte aux réalités que je propose de supprimer la mention des prix en livres et des bourses de voyage conférés aux lauréats sur proposition du jury spécial. Les uns et les autres n'ont plus été conférés depuis la fin du siècle dernier; le prix en argent doit permettre au lauréat d'acquérir les livres qu'il juge les plus utiles aux progrès de ses études; quant aux bourses de voyage, le concours spécial prévu par l'article 61 des lois coordonnées permet de décerner chaque année 37 bourses auxquelles s'ajoutent 13 bourses réservées aux porteurs de diplômes scientifiques, en vertu de l'arrêté du Régent du 31 décembre 1946. Parmi les bénéficiaires de ces bourses, on retrouve d'ailleurs, en nombre appréciable, des lauréats des concours universitaires.

Telles sont les nouvelles dispositions légales que j'ai l'honneur de soumettre à vos suffrages.

Le Ministre de l'Instruction Publique,

P. HARMEL.

Dé **bepaling van het eerste artikel van het onderhavige wetsontwerp heeft tot doel deze leemte aan te vullen.**

2° Krachtens de wetgeving op de toekenning der academische graden kunnen slechts de personen die houder zijn van een wettelijke graad van geaggregeerde voor het middelbaar onderwijs van de hogere graad tot leraar of tot studieprefect aan een inrichting voor officieel middelbaar onderwijs benoemd worden.

Zij die houder zijn van een wetenschappelijke graad kunnen slechts tot voornoemde functies aangesteld worden, zo zij een vrijstelling van het bezit van het wettelijk diploma verkrijgen.

Bij een wet van 15 Maart 1950 werd deze voorwaarde opgeheven voor de houders van de diploma's van licentiaat in de handelswetenschappen en van geaggregeerde voor het middelbaar onderwijs van de hogere graad.

In dezelfde wet werd echter vergeten de voordelen van haar bepalingen uit te breiden tot de licentiaten in de economische wetenschappen die in sommige onzer universiteiten eveneens de graad van geaggregeerde kunnen behalen.

Door het onderhavige wetsontwerp wordt dat verzuim goedgemaakt.

3° De huidige tekst van de bepalingen betreffende de universitaire wedstrijden dateert van 1929. Hij voorziet dat ieder jaar gouden medailles, met prijzen in geld of in boeken, door de Regering kunnen toegekend worden aan Belgen, schrijvers van de beste verhandelingen in antwoord op de prijsvragen.

De evolutie die zich gedurende een halve eeuw heeft voorgedaan in de sociale en economische voorwaarden der universitaire studiën lijkt noodzakelijkerwijze de afschaffing van de toekenning der medailles met zich te brengen daar de eigenlijke numismatische waarde van deze medailles het behoud er van overigens niet wettigt.

Daarenboven zal de Regering, door de prijzen in geld op oordeekundige wijze aan de economische toestanden aan te passen, er voor waken dat de universitaire wedstrijden steeds een levendige belangstelling blijven wekken bij de verdienstelijke studenten en jonge gediplomeerden onzer universiteiten.

Het is eveneens om de tekst van bedoelde wet aan te passen aan de werkelijkheid, dat ik voorstel de vermelding betreffende de prijzen in boeken en de reisbeurzen welke op voorstel van de speciale commissie aan de laureaten verleend worden, te schrappen. Zowel de ene als de andere werden sedert het einde van de vorige eeuw niet meer uitgereikt; de prijs in geld moet de laureaten in de mogelijkheid stellen zelf die boeken aan te kopen welke voor de voortzetting van hun studiën het nuttigst zijn. Daarenboven kunnen ieder jaar 37 reisbeurzen worden verleend door de bijzondere wedstrijd voorzien bij artikel 61 van de gecoördineerde wetten. Hierbij dienen nog 13 beurzen gevoegd die krachtens het besluit van de Regent dd. 31 December 1946 gereserveerd zijn voor de houders van wetenschappelijke diploma's. Onder deze beursverkrijgers telt men trouwens een vrij groot aantal laureaten van de universitaire wedstrijden.

Dit zijn de nieuwe wetsbepalingen die ik de eer heb aan uw goedkeuring voor te leggen.

De Minister van Openbaar Onderwijs,

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre de l'Instruction publique, le 23 janvier 1952, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi « modifiant et complétant certaines dispositions des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires », a donné en sa séance du 15 février 1952 l'avis suivant :

L'article premier de l'avant-projet tend à instituer une épreuve d'admission aux examens académiques, dont le programme correspondrait mieux que celui des épreuves que prévoient déjà les lois coordonnées sur la collation des grades académiques aux matières enseignées au cours des humanités latines-sciences créées et organisées par l'arrêté du Régent du 20 juin 1949. L'avant-projet envisage d'insérer à cette fin un article 10bis dans les lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées par l'arrêté du Régent du 31 décembre 1949.

De cette manière, l'épreuve serait définitivement créée alors que les études qui y préparent ne sont organisées que provisoirement, à titre d'expérience pédagogique, en vertu de l'article 2 de la loi du 14 août 1947.

L'anomalie que paraîtrait à première vue constituer un tel état de choses est toutefois plus apparente que réelle, car, une fois l'expérience pédagogique organisée, il importe de permettre à ceux qui s'y soumettent d'accéder à l'enseignement supérieur sans égard au sort qui sera réservé à celle-ci par la suite. Il en découle que l'épreuve devra, quels que soient les résultats de l'expérience en cours, persister pendant longtemps, et, en tout cas, pendant un temps suffisamment long pour justifier une modification des lois coordonnées.

A l'article premier, il serait souhaitable de remplacer au premier alinéa de la disposition à introduire comme article 10bis dans les lois coordonnées, les mots « d'autre part » par le mot « également ». Cette modification ferait clairement ressortir que les candidats à l'épreuve préparatoire pourront choisir celle des épreuves prévues à l'article 10 ou à l'article 10bis à laquelle ils désirent se soumettre.

A l'article 10bis, texte néerlandais, proposé par le même article premier, il convient d'écrire : « der aardrijkskundige en delfstofkundige wetenschappen... » au lieu de « de aardrijkskundige... », et plus loin : « zo zij met goed gevolg het voorbereidend examen afleggen over de volgende vakken : » au lieu de « ... de voorbereidende proef... welke... ».

Les trois derniers alinéas de la disposition seraient, d'autre part, mieux rédigés comme suit :

« Les récipiendaires qui ont satisfait à l'épreuve ci-dessus doivent :

» 1° subir une épreuve complémentaire sur le grec s'ils désirent être déclarés admissibles à l'examen de candidat en philosophie et lettres;

» 2° subir une épreuve complémentaire sur :

- » a) la trigonométrie sphérique,
- » b) la géométrie analytique,
- » c) la géométrie descriptive,
- » d) le dessin,

s'ils désirent être déclarés admissibles à l'examen de candidat pour les groupes de sciences physiques et mathématiques;

» 3° subir l'épreuve prévue par l'article 12 de la loi, s'ils aspirent au grade de candidat ingénieur civil.

» Ils sont toutefois dispensés de l'interrogation sur les matières reprises sous les numéros 1 à 3 dudit article. »

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 23e Januari 1952 door de Minister van Openbaar Onderwijs verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet « tot wijziging en aanvulling van zekere bepalingen der samengeordende wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens », heeft ter zitting van 15 Februari 1952 het volgend advies gegeven :

Artikel één van het voorontwerp strekt tot het instellen van een examen voor toelating tot de universitaire examens, waarvan het programma beter dan dat van de examens, bepaald bij de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden, zou overeenstemmen met de stof welke wordt onderwezen in de Latijns-wetenschappelijke humaniora, ingesteld en ingericht bij besluit van de Regent van 20 Juni 1949. Daartoe wil het voorontwerp een artikel 10bis invoegen in de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 December 1949.

Zodoende zou het examen definitief ingesteld zijn, terwijl de studiën welke er toe voorbereiden, krachtens artikel 2 der wet van 14 Augustus 1947 slechts voorlopig, bij wijze van paedagogische proefneming, zijn ingericht.

Hoe abnormaal zo een stand van zaken op het eerste gezicht ook mag lijken, bestaat dat abnormale toch meer in schijn dan in werkelijkheid; want is de paedagogische proefneming eenmaal ingericht, dan dient hun, die zich er aan onderwerpen, de toelating tot het hoger onderwijs mogelijk te worden gemaakt, wat verder ook het lot van die proefneming mag zijn. Hieruit volgt dat het examen, welke ook de uitslag weze van de proefneming die nu aan de gang is, lange tijd zal moeten blijven bestaan, in ieder geval lang genoeg om wijziging in de gecoördineerde wetten te rechtvaardigen.

In artikel één zou het woord « anderzijds » in het eerste lid der bepaling, die als artikel 10bis in de gecoördineerde wetten is in te voeren, beter door « eveneens » worden vervangen. Uit die wijziging zou duidelijk blijken dat de candidaten voor het voorbereidend examen onder de examens in artikel 10 of in artikel 10bis genoemd datgene mogen kiezen dat zij wensen af te leggen.

In het bij dit artikel één voorgestelde artikel 10bis, leze men « der aardrijkskundige en delfstofkundige wetenschappen... » in plaats van « de aardrijkskundige », en verder : « zo zij met goed gevolg het voorbereidend examen afleggen over de volgende vakken », in plaats van « ... de voorbereidende proef... welke... ».

Voorts zouden de laatste drie ledens der bepaling beter luiden als volgt :

« De examinandi die voor het zoeven genoemde examen zijn geslaagd, moeten :

» 1° een aanvullend examen over het Grieks afleggen, zo zij wensen toegelaten te worden tot het examen van candidaat in de letteren en wijsbegeerde;

» 2° een aanvullend examen afleggen over :

- » a) de boldriehoeksmeting,
- » b) de analytische meetkunde,
- » c) de beschrijvende meetkunde,
- » d) het tekenen,

zo zij wensen toegelaten te worden tot het examen van candidaat voor de groepen der natuur- en wiskundige wetenschappen;

» 3° het examen, bepaald bij artikel 12 van de wet, afleggen, zo zij de graad van candidaat-burgerlijk ingenieur wensen te behalen.

» Zij zijn echter vrijgesteld van ondervraging over de vakken onder de nummers 1 tot 3 van bedoeld artikel genoemd. »

In artikel 2 moet gelezen worden : « de woorden » in plaats van « woorden ».

Enfin, les articles 3, 4 et 5 gagneraient à être remplacés par les textes plus précis ou plus concis donnés ci-après :

« Art. 3.

» L'article 39bis inséré dans la loi du 21 mai 1929 sur la collation des grades académiques par la loi du 15 mars 1950, devient l'article 54bis des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

» L'alinéa premier de cet article est remplacé par les dispositions suivantes :

» ... texte de l'avant-projet ...

» Art. 4.

» Le premier alinéa de l'article 59 des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires coordonnées par l'arrêté du Régent du 31 décembre 1949, est remplacé par la disposition suivante :

» Art. 59. — ... texte de l'avant-projet ...

» Art. 5.

» Le pénultième alinéa de l'article 59 des mêmes lois est abrogé. »

La chambre était composée de
MM. :

F. LEPAGE, conseiller d'Etat, président;
J. COYETTE, conseiller d'Etat;
K. MEES, conseiller d'Etat;
E. VAN DIEVOET, assesseur de la section de législation;
P. COART-FRESART, assesseur de la section de législation;
J. CYPRES, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de

M. K. MEES, conseiller d'Etat.

Le Greffier.
(signé) J. CYPRES.

Le Président.
(signé) F. LEPAGE.

Pour expédition délivrée à M. le Ministre de l'Instruction publique.

Le 4 mars 1952.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

R. DECKMYN.

Ten slotte zouden de artikelen 3, 4 en 5 gunstig worden vervangen door de hierna volgende nauwkeuriger of bondiger teksten :

« Art. 3.

» Artikel 39bis, bij de wet van 15 Maart 1950 in de wet van 21 Mei 1929 op het toekennen van de academische graden ingevoegd, wordt artikel 54bis van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

» Het eerste lid van dat artikel wordt door de volgende bepalingen vervangen :

» ... tekst van het voorontwerp ...

» Art. 4.

» Het eerste lid van artikel 59 der wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 December 1949, wordt door de volgende bepaling vervangen :

» Art. 59. — ... tekst van het voorontwerp ...

» Art. 5.

» Het voorlaatste lid van artikel 59 van dezelfde wetten, wordt opgeheven. »

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

F. LEPAGE, raadsheer van State, voorzitter;
J. COYETTE, raadsheer van State;
K. MEES, raadsheer van State;
E. VAN DIEVOET, bijzitter van de afdeling wetgeving;
P. COART-FRESART, bijzitter van de afdeling wetgeving;
J. CYPRES, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van

de H. K. MEES, raadsheer van State.

De Griffier. De Voorzitter,
(get.) J. CYPRES. (get.) F. LEPAGE.

Voor uitgifte afgeleverd aan de H. Minister van Openbaar Onderwijs.

De 4e Maart 1952.

De Griffier van de Raad van State,

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES.
A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu l'avis du Conseil d'Etat;
Sur la proposition de Notre Ministre de l'Instruction Publique,

Nous AVONS ARRÊTÉ ET ARRÈTONS :

Notre Ministre de l'Instruction publique est chargé de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article premier.

Il est ajouté aux lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées par arrêté du Régent du 31 décembre 1949, un article 10bis, ainsi conçu :

« Art. 10bis. — Les étudiants qui aspirent au grade de candidat en sciences pour les groupes des sciences chimiques, des sciences géologiques et minéralogiques, des sciences biologiques, des sciences géographiques, de la médecine vétérinaire et de la pharmacie, de candidat en sciences naturelles et médicales ou de candidat ingénieur agronome et qui ne sont pas en possession d'un certificat admis par le Jury, peuvent également être déclarés admissibles aux examens pour ces grades en subissant avec succès l'épreuve préparatoire comportant les matières suivantes :

- » 1° Les principes de la rhétorique;
- » 2° La traduction, en français ou en flamand, d'un auteur latin emprunté au programme de la rhétorique;
- » 3° Une composition française, flamande ou allemande, au choix du récipiendaire;
- » 4° La traduction d'un auteur pour deux langues choisies par le récipiendaire parmi les suivantes : flamande, française, anglaise et allemande, à l'exception de celle utilisée pour la composition ci-dessus;
- » 5° L'arithmétique;
- » 6° L'algèbre;
- » 7° La géométrie plane et la géométrie à trois dimensions;
- » 8° Les éléments de la géométrie analytique;
- » 9° La trigonométrie rectiligne;
- » 10° Les éléments de la physique;
- » 11° Les éléments de la chimie;
- » 12° Les éléments de la biologie;
- » 13° La géographie;
- » 14° L'histoire de Belgique;
- » 15° Les faits principaux de l'histoire ancienne, de l'histoire du moyen-âge, de l'histoire moderne et de l'histoire contemporaine.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN.
Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden. HEIL.

Gelet op het advies van de Raad van State;
Op de voordracht van Onze Minister van Openbaar Onderwijs,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLIJTEN WIJ :

Onze Minister van Openbaar Onderwijs is gelast, in Onze Naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Eerste artikel.

Aan de wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent dd. 31 December 1949, wordt een artikel 10bis toegevoegd, dat luidt als volgt :

« Art. 10bis. — De studenten die de graad wensen te behalen van candidaat in de wetenschappen voor de groepen der scheikundige wetenschappen, der aardkundige en delfstofkundige wetenschappen, der biologische wetenschappen, der aardrijkskundige wetenschappen, der veeartsenkunde en der artsenijsbereidkunde, van candidaat in de natuur- en geneeskundige wetenschappen of van candidaat-landbouwkundig ingenieur en die niet in het bezit zijn van een door de examencommissie aanvaard getuigschrift, kunnen eveneens toegelaten worden tot de examens voor deze graden, zo zij met goed gevolg het voorbereidend examen afleggen over de volgende vakken :

- » 1° De beginseelen der redekunst;
- » 2° De vertaling in het Nederlands of in het Frans van een Latijns schrijver, die voorkomt op het leerplan der rhetorica;
- » 3° Een Nederlands, Frans of Duits opstel, naar keuze van de examinandus;
- » 4° De vertaling van een schrijver voor twee talen gekozen door de examinandus onder de volgende : Nederlands, Frans, Engels en Duits, met uitzondering van de taal gebruikt voor het maken van het opstel waarvan hieroor sprake;
- » 5° Rekenkunde;
- » 6° Algebra;
- » 7° Vlakke meetkunde en meetkunde in de ruimte;
- » 8° De beginseelen der analytische meetkunde;
- » 9° De rechtlijnige driehoeksmeting;
- » 10° De beginseelen der natuurkunde;
- » 11° De beginseelen der scheikunde;
- » 12° De beginseelen der biologie;
- » 13° De aardrijkskunde;
- » 14° De geschiedenis van België;
- » 15° De voornaamste feiten uit de geschiedenis der oudheid, uit de geschiedenis der middeleeuwen, uit de nieuwe geschiedenis en uit de hedendaagse geschiedenis.

» Les récipiendaires qui ont satisfait à l'épreuve ci-dessus doivent :

» 1e subir une épreuve complémentaire sur le grec s'ils désirent être déclarés admissibles à l'examen de candidat en philosophie et lettres;

» 2e subir une épreuve complémentaire sur :

- » a) la trigonométrie sphérique;
- » b) la géométrie analytique;
- » c) la géométrie descriptive;
- » d) le dessin,

s'ils désirent être déclarés admissibles à l'examen de candidat pour les groupes de sciences physiques et mathématiques;

» 3e subir l'épreuve prévue par l'article 12 de la loi, s'ils aspirent au grade de candidat ingénieur civil.

» Ils sont toutefois dispensés de l'interrogation sur les matières reprises sous les numéros 1 à 3 dudit article. »

Art. 2.

Les dispositions de l'article 9 des lois susdites sont complétées par les mots suivants : « ou par l'article 10bis ». »

Art. 3.

L'article 39bis inséré dans la loi du 21 mai 1929 sur la collation des grades académiques par la loi du 15 mars 1950, devient l'article 54bis des lois coordonnées sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires.

L'alinéa premier de cet article est remplacé par les dispositions suivantes :

« Art. 54bis. — Par dérogation à l'article précédent, pourra être nommé professeur de sciences commerciales ou préfet des études dans les athénées royaux, dans les collèges provinciaux ou communaux, subventionnés ou non par le Trésor public, le porteur des diplômes de licencié en sciences commerciales ou de licencié en sciences économiques et d'agrégé de l'enseignement moyen du degré supérieur pour les sciences commerciales. »

Art. 4.

Le premier alinéa de l'article 59 des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées par arrêté du Régent du 31 décembre 1949, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 59. — Des prix en espèces peuvent être décernés chaque année par le Gouvernement, aux Belges auteurs des meilleurs mémoires en réponse aux questions mises au concours. »

Art. 5.

Le pénultième alinéa de l'article 59 des mêmes lois est abrogé.

Donné à Bruxelles, le 7 avril 1952.

» De examinandi die voor het zoëven genoemde examen zijn geslaagd, moeten :

» 1e een aanvullend examen over het Grieks afleggen, zo zij wensen toegelaten te worden tot het examen van candidaat in de letteren en wijsbegeerde;

» 2e een aanvullend examen afleggen over :

- » a) de boldriehoeksmeting;
- » b) de analytische meetkunde;
- » c) de beschrijvende meetkunde;
- » d) het tekenen,

zo zij wensen toegelaten te worden tot het examen van candidaat voor de groepen der natuur- en wiskundige wetenschappen;

» 3^e het examen, bepaald bij artikel 12 van de wet, afleggen, zo zij de graad van candidaat-burgerlijk ingenieur wensen te behalen.

» Zij zijn echter vrijgesteld van ondervraging over de vakken onder de nummers 1 tot 3 van bedoeld artikel, genoemd. »

Art. 2.

In de bepalingen van artikel 9 der bovenvermelde wetten worden de woorden : « of door artikel 10bis » ingelast.

Art. 3.

Artikel 39bis, bij de wet van 15 Maart 1950 in de wet van 21 Mei 1929 op het toekennen van de academische graden ingevoegd, wordt artikel 54bis van de gecoördineerde wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens.

Het eerste lid van dat artikel wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« Art. 54bis. — In afwijking van voorgaand artikel, kunnen de houders van de diploma's van licentiaat in de handelswetenschappen of van licentiaat in de economische wetenschappen en van geaggregeerde voor het middelbaar onderwijs van de hogere graad voor de handelswetenschappen, benoemd worden tot leraar in de handelswetenschappen of tot studieprefect aan de Koninklijke athenæa en de al dan niet door de Schatkist ondersteunde colleges, zo provinciale als gemeentelijke. »

Art. 4.

Het eerste lid van artikel 59 der wetten op het toekennen van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd bij het besluit van de Regent van 31 December 1949, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 59. — Prijzen in geld kunnen ieder jaar door de Regering verleend worden aan Belgen, schrijvers van de beste verhandelingen in antwoord op de prijsvragen. »

Art. 5.

Het voorlaatste lid van artikel 59 van dezelfde wetten wordt opgeheven.

Gegeven te Brussel; de 7^e April 1952.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI:
Le Ministre de l'Instruction Publique,

P. HARMEL.

VAN KONINGSWEGE:
De Minister van Openbaar Onderwijs,